

Изази уторком, четвртом и суботом.

ПРЕДПЛАТА: по Краљевину СХС
мјесечно Д 15; тримјесечно Д 40;
по Италију мјесечно лира 6; по-
једини број 30 центева. Огласи
по ценику. Поједини број Д 150.

ДАЛМАТИНСКИ РАДИКАЛ

Поштарина плаћена у готову.

Издаје: Окружни Одбор Народне
Радикалне Странке у Шибенику.

Одговорни уредник: Шпиро Ђакић.
Телефон број 60.

Штампа: Нова Штампарија - Шибеник.

Година II.

ШИБЕНИК, субота 24. фебруара 1923.

Број 55.

Наша влада за гладну сјеверну Далмацију.

Управа Фондова у Београду, која је сада добила име »Хипотекарна Банка« Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, одобрила је, на жељу наше владе, zajmове, уз веома повољне услове, опћинама: Врлиčkoј, Кинској, Дрмишкој, Кистанској, Бенковачкој, Обровачкој по Дин 300.000, а Проминској Дин. 200.000, као први оброк за исхрану njihovог народа.

Ова финансијска, али у исто доба, eminentно социјална акција није до данас остварена, нешто стога, што неки опћински управитељи нису били довољно ревни, а још више с тога, што Pokrajinska Управа у Сплиту није се показала на висини свог задатака. Не само да она није učinila ништа, да се помогне гладној сјеверној Далмацији, већ је ометнула и оно, што су други, имајући љубави за несрећни народ, предузимали или бarem покушавали учинити. Савјетник Булић, по злу запамћени из тузних главних година 1917. и 1918., још ни до данас није поставио на задужење споменути опћина омологационе клаузуле, без чега оне не могу предignuti позajмлени илн novac. I зато ми тражимо, да се, без икаквог обзира, суди сваком оном на Pokrajinskoј Управи, који је, илн несавјешћу или неопростивим немаром, doprineo, да је питање исхране Сјеверне Далмације доспјело у ово акутно, опасно стање.

Бивши управитељ опћине skradinske, у којој се гладује једнако као и у другим опћинама, није се придружио раду својих другова. I тако опћина skradinska, у чијој је каси нови управитељ, кад је пре неколико дана, примио dužnost, zatekao ravно 80 пара, а опћинске činovnike и намјештенике neplaћене од неколико мјесеци, неће добити zajam од Хипотекарне Банке, јер га није тражила.

Наш кандидат, министар г. Лjуба Јовановић, који је узео к srcу ову теšku ствар исхране гладне Сјеверне Далмације, постигао је од свога друга у влади, министра Правде, г. Дрa Лазе Markовића, да је овај из фонда секвестрираних непријатељских имовина, ставио на raspolaganje Хипотекарној bancи 2.000.000 Динара, која ће их до мало дана, кад их прими од Народне Банке, подijелити споменути опћинама као други оброк zajма.

Наш кандидат, г. Јовановић, није се зауставио на том успјеху. Он је изradio, да Министарски Савјет стави на raspoloženje Министарству за социјалну политику 2.400.000 динара, и то као beskamатни zajam опћинама, за исхрану народа. Овдје је Окружном Одбору наше странке успјело, да поправи штету, која је učinjena Skradinskoј Опћини тјесногрудношћу демократске странке. Од овог beskamатног zajма одобрено је Skradinskoј Опћини дин. 250.000, другим опћинама по динара 200.000, а Проминској, као мањој, дин. 50.000. Delegacija Министарства Финансија у Сплиту већ је примила налог, да опћинама исплати те износе. Претићак од дин. 900.000 из овог kredита остаће у резерви eventualно за које друге опћине у Далмацији илн за ове исте.

У овом часу Министарски Савјет одриче, да се опћинама, којим су одобрени kredити, за исте прода од већ прispjeле у Split партије кукураца 180 vagona, уз обалјену цијену од дин. 3-5 франко лагја Шибеник.

Мило нам је, да можемо објавити ова добра дјела наше владе у Београду, која ће наш народ

примити са истинском zahvalношћу. У тим дјелима главнији dio заслуге иде нашег кандидата г. Лjубу Јовановића, коме ће наш народ своју zahvalност potvrditi дана 18. марта на изборима.

Наша радикална странка, као права народна странка, uložila је све своје силе, да се ово крупно питање, које је као бreme, од planне теже, притиснуло наш народ, rijeши на начин, који је, у садањим нашим приликама, био једино moguć.

Не стога, што они то жеље, већ radi dužности наше, да priznamo njihov рад, објављујемо, да су наши prijatelји др. Ivetić из Сплита, који је radi овог посла putovao у Београд, и др. Martić у Београду, својом neumornом и одушевљеном saradњом, dali dragocјени prilog за остваренje овог успjеха наше народне, радикалне странке.

Народ и политика.

Познато је, да наш народ није довољно културно развијен; не за то што нема природних способности за културни развитак, већ стога што је био у таквим приликама, где је морао чувати своју егзистенцију — на уштрб културе.

После коначног ослобођења прилике су настале боље; премада и данас има много запрeка тому, а гдeгдe је доста немара. Највећа пак запрeка — данас — културном развитуку, јест вањска и унутрашња политичка борба. Ту се узалуд превршиле енергије троши. Наш народ нема ни најелементарнијих појмова о политици, па ипак се заводи, те свако хоће да се у то меша и да ствара разне, а каждак и будаласте политичке програме. Таквим радом и животом остајемо још дуго у примитивном културном и политичком стању. Док се други народи окуљавају у што веће политичке групе, да буду јачи — докле наш народ сваки дан све се више цепа и тим слаби снагу народну и државну.

Код нас је погодно тло за развијање разних политичких странака и странчица, стога није чудно што их у нас толики број има и да готово сваки дан по која нова нице. Само се намеће питање: Зашто код нас има толико странака и толико разних политичких погледа? Могло би се рећи, да су ове две ствари — у првом реду — узрок тому: Помањкање личног уверења и потчињавање оћнег народног интереса — лично! То је оно ало, што преци учвршћење наше државе, и што омета рад оној странци, која је делом показала да жели добро народу и држави.

Радикална странка својим радом и делима до сада је предначила, па није чудно што и данас има у рукама државно кормило. Када би код нашег народа било јаче свести и признања — Радикална би странка данас била јача но игда, те би таквом снагом била у стању, да ојача и уреди државу на оће здравство. Једино душевно јака странка са одређеним циљем може да изведе из данашњег политичког хаоса нашу државу. Политичке страсти много су се код нас расламиле. И највећа мана наших странака јест превелика партијска загрижљивост, која више пута пређе и границе човјештва. Особито се то истиче у демагошким агитацијама, где се не бирају средства — само да се постигне циљ. Таква начин агитације може само штетовати странци, јер демагогија је лаж — а где лаж руча онде не вечера — каже народна пословица. То нека

имаду у виду све странке, пак ће тек онда све боље и лакше ићи. Свесна агитација није лак посао у неспресењеном свјету, стога треба за такав посао бирати људе, који су свесни оног што хоће и који ће својим радом подиизати народ не само политички, већ и културно, и тим у њему утврђивати: морал и поштење.

A. K.

Хрватска штампа и Santa Margaritski уговор.

Neverovatно је држање већега дела hrvatske штампе сад у trenutку кад Италија по уговорима закљученим од стране, како се у Zagreбу каже, »beogradske« владе, треба да evakuише svу територију населијену нашим живљем hvatskoga plemena. Očekivalи smo радост zbog toga тако важног fakta. Али смо се преварили. Zagreбаčким и другим hrvatsким novinama потребно је, пошто пото, tvrdити како је Beograd издао hrvatsке интересе, и ако се evakuационом ових територија до očигледности obrатно dokazuje. Vrhunac bestidnosti dostignut је у »Obzoru« од 18. о. мј. где се изриком tvrdи sleдеће: »Upravao нам izgleda тако као да Pašić иде за тим да bude нашега hrvatskoga elementa што мање у овој држави...»

Jeste li, gospodo iz »Obzora«, svesni своје bestidnosti кад ovako nešto tvrdite? Zar кад Rapalskim Ugovorom који је дело вашега idola др. Trumbićа није никаква garantija data да ће наша територија бити evakuиsана јер за те нема никаква roka, и кад Sforza pada што је naredio evakuацију те zone, па gg. Pašić и Ninčić ипак успевају да obezбeде evakuацију треће zone и Суsака код same fašистичке владе и time остваре да сва наша територија pripadne nama, — зар то није један национални успећ наш од koga на prvом mestу имају koristi наша браћа Hrvати?

Jeste li, gospodo iz »Obzora«, svesni своје neurаčунљивости кад zamerate што сад једна италијанско-jugoslavenska komisija рећава речко питање без Реке? Пре свега речка Држава не постоји, те не може имати својих predсавника. А кад се зна kakво би несумњиво било мишљење реких predсавника у pogледу одређивања наше границе којом треба барошкo пристаниште nama да pripadne, онда је zahtев »Obzorov« директна изdaja наших националних интереса. Наша влада је prihvatila zadatak да се прво одреди граница речке државе, па тек онда да се ствара, са свима потребним garantijama, та nezависна држава. Gospoda t. zv. hrvatski patriotи, у nastupu gnjeва што је »beogradska vlada« умела да заштити интересе баh hrvatskog plemena које ми не odvajamo од celine нашег народа, htели би да u-влауе у дискусију о граници prema Reci и речке predсавнике који никаквих обавеза у том pogледу немају prema nama. Може ли бити мање pametног shvatања наших државних и народних интереса?

Sreća је за нашу земљу што је odbrana наших националних интереса у сигурним рукама него што су ови predсавници hrvatskog javног miшljenja.

»Samouprava«.

— До 15. ов. мј. мин. fin. казнито је велики број spekulanata. Ова suma износи 9,972.000 динара. Од те суме napлаћено је до сада 3,755.000.

— Jављено је из Malte, да ће се saveзничка flota у Sredozemном morу још pojačати.

Izborna kretanje.

Предajom на суд кандидатских листа, завршен је први период припремних изборних кретања.

Округ Шibenик-Задар има пет листа: радикалску, демократску, пуčku, земљорадничку, и једну, Drinkовићеву, коју ће он звати листом хрватске заједнице, а они, који ће за њу гласати, зваће је, по свом осvjођењу, Radićевом. Овај је округ, као и иначе, и у листима сиromaшњи од јужњег округа. Јер жути има четири листе више: једну земљорадничку, Smodlakinу, за коју се је изјаснило и »независно југословенско грађанство«, једну комунистичку, којој је dato једно питомије име, листа invalida и на крају Trumbićева. Sad се по кафанам, гдје су радикали још најслабије заступани, праве прогнозе, које се могу не остварити, и зlobно билеже defekције, које не могу бити стварне. Тако се, у опћим потезима, ocјенjuje положај пуčke и земљорадничке странке у сјеверном округу као ослабљен, ове послједње чак до мјере, да је доведен у питање избор носиоца листе. Та се ocјена одражује у сканакану барометра демократске странке и Drinkовићевих пристиша, за које смо ми још увијек на чуду, које име да им дамо. Nada, коју Drinkовић није могао ни имати, и nada, коју су демократи поћели бити губити, дигле су се до степена, да они већ гледају стварност успјеха и њом се наслађују.

Др. Иван Тавчар.

У уторак смо донијели кратку бројовану вијест, да је у Љубљани у 73 години живота преминуо, један од најмаркантнијих словенских личности, др Иван Тавчар. Његов живот био је буран, као и доба у којем је живио и радио. Родио се 28. августа 1851. у Полани крај Шкофје Локе, као прворођени син сељачких родитеља. У свом родном мјесту свршио је основну школу, а гимназију је свршио 1871. у Љубљани. Родитељи, као што је то обично жеља тежака, хтјели су да им син постане свештеник. Али његова слободна душа није волила црне мантије, не покорава се вољи родитеља, већ иде у Беч, гдје учи право и 1875. стекне докторат права.

Још као млад почео се бавити литературом и публицистиком. Написао је неколико успјешних приповједака и романа. Али као публициста он надмашује литературу. Дуго година био је главни уредник слободоумног „Словенског Народа“ и ту је показао велику интелигенцију и јаки славенски темперамент. Био је дуго година и посланик. Др. Тавчар био је један од главних вођа напредне Словеније, која је гледала свој спас онамо преко Драве, у бијелом Београду и јуначкој Шумадији. Био је искрени поборник народнога јединства. И прије рата он је одржавао добре везе са свим упливнијим људима у Београду и Србији, а водио жестоку борбу против Беча и клерикализма. Његовом смрћу губе наша браћа Словенци једнога од најбољих својих синова. Слава му!

Др. Алоис Рашин.

Још у пуној снази, у 56. години, отишао је са овога свијета један од најјачих људи младе чехословачке републике, др Алоис Рашин, министар финансија. На 18. ов. мј. др. Рашин је подлегао ранама атентата од 5. јануара.

Др. Рашин припадао је младоческој странци и уживао је велики углед не само у својој странци, већ уопште у држави. За вријеме рата учествовао је у покрету за ослобођење, али је убрзо био затворен, те је у тамници одлежао преко двије године. То је вријеме употребито да се потпуно спреми за иршење

једнога дијела оних великих задатака, који чекају његово ослобођење домовину. По занимању одвјетник, он се у тамници посвећује интензивном учењу финансијалне политике. И у ослобођеној домовини, он постаје први министар финансија. Својом спремом и израђеним планом успио је да чехословачким финансијама удари јасан правац и пађе сигуран пут.

Прошле године, др. Рашин постаје по други пут мин. фин. и спашава Чехословачку од инфлације и од пропасти извозних метода. Оно чим се он највише одликовао била је мушка одлучност и безобзирно родољубље. Није гледао да ли ће постати симпатичан или антипатичан ужем или ширем кругу у својој земљи. Преузмиљући мјесто велике одговорности он је своју дужност вршио свјесно и скромношћу правог човјека од рада. Не само да је успио да уреди финансије младе Републике, већ му је пошло за руком да и анато подигне валуту своје земље. И за то његово велико дјело и добротичност, једна покварена душа, окупљена комунистичким идејама, дигла је на њ руку и однијела живот једном од најспособнијих и најаслужнијих људи Чехословачке. Револуцери хитац учинио је крај овом генију и патриоти.

Др. Рашин, волио је наш народ, дивно се његовим херојским дјелима, па зато је и спремао план за економско-финансијску кооперацију Чехословачке и наше Краљевине. Ради тога је и код нас још већа жалост за овим великим сином Чехословачког народа!

У срједју је на достојан начин испратио Праг и цијели Чехословачки народ, мртво тијело Рашиново до вјечне куће.

Никола Коперник.

Док Словенци и Чехословаци оплакују смрт својих двају великана, дотле наш братски пољски народ, као и цијели културни свијет, слави 450 годишњицу рођења највећег генија, којег је икада дала Пољска и пред којим сагиба главу цијели просвјетени свијет: Николе Коперника. Својим назирањем на свијет и доказима о кретању земље око сунца, срушио је Коперник лабиринтску Птоломејеву аграду, са свим оним што је у њој и на њој, која се кочила преко хиљаду година, те је на њезино мјесто подигао у једноставној расности своју аграду вјечне и неразориве идеје Истине.

Коперник је за безброј копаља надмашно много све сурвеменике и несурвеменике својим славним дјелом „О кретању небеских свијетова“, у ком је доказао да смо ми само једно комичко зрно у прашици биљона свијетова, те да смо подложни законима свијета и космоса. То је дјело направило велику сензацију и револуцију у свим наукама онога доба и имало посредан и непосредан утицај на све духове и науке, од астрономије до књижевности, од Галилеја до нашега Њеоша. Коперник је један од ријетких Славена, који је својим заамашним дјелом ослободио читаво човјечанство од заблуда, у којима се палатило, те је за људски род стекао више заслуга него икоји ранији или каснији људски добротвор.

Коперник је живио у доба, кад се је распадоо средовјечни вјерски и животињи систем, у доба, кад су се почела слободно развијати сва поједина подручја културе, зnanости, вјере, поезије, права, политике и господарства. Док је у средњем вијеку била филозофија овисна о теологији западне цркве, док је била »apicilla theologiae«, постаде касније самосталном поставивши свој циљ: бити највиши и најопћенији израза свијести модерне културе. Новија филозофија дође у оштру опозицију према схоластичном мишљењу и црквеној теологији.

Само Коперников главно дјело стављено је 73 године након његове смрти (1616) на индекс од цркве забрањених књига.

Најзнатније стваралачко дјеловање у по-вијој филозофији развило се је на подручју зnanости о природи, коју је од Коперника усвојио модерни човјек и која је постала силом која је одређивала читаво његово мишљење и животну назирање.

Птоломејев је систем науцавао, да се земља налази у центруму свијета, мирна и непомицна, а око ње, да се окрећу сунце и планети. Коперник је доказивао, да људско око код гибања двају тијела не може одлучити, које се гiba, а које стоји непомицно, те је настао пронаћи ваљаније доказе. Док-завши кретање земље око сунца, основао је нови назор о положају човјека у свемиру, уништио је дотадање назирање о свијету, да је земља и човјек на њој средиштем свега створенога и да се око њег све окреће. Преко тринаест вјекова није никако људство могло отрести се ове заблуде. Морао је да се роди Коперник, да астрономију, а с њом и назор на свијет постави на прави основ.

Коперник је рођен 19. фебруара 1473. г. у пољској вароши Торуну на Висли у једној трговачкој породици. Године 1491 Коперник је ступио на краковски универзитет и студирао је теологију, медицину и астрономију. Чим је положио испите отпутовао је у Њемачку а затим у Италију ради студија. Сем радова у области астрономије, он је саставио пројект реформе новчаног система у Пољској, узмео хидрауличну машину, изградио један водовод и лијечио болеснике. Жељан мира и тишине, Коперник најзад напушта универзитет и као свештеник иде у малу варошчицу на Висли, гдје је написао чувено дјело: »De revolutionibus orbium coelestium«, на коме је радио тридесет година. Године 1543 то му је дјело штампано. Те исте године пада и његова смрт.

Наши дописи.

Буковић, 21. фебруара 1923.

(Глад. — Треба брза помоћ.) Већ је много пута било говорено и писано, како наш народ ове године преживљује тешку бољетицу — глад. Жалосно је да још послје толико вапаја народ не добива ни прве помоћи. Већ више времена говори се о кредитима, који су одређени за пасивне крајеве. Па што се чека? Ваљда ће на прољеће оживљавати умрле од глади? Нека само овај примјер прикаже надлежнима може ли гладни народ мирно и равнодушно очекивати одређену помоћ! — Глишо Алавања пи: »Берссима настањен у Буковицу на 18. ов. мј. ушао је усред дана у кућу Серђе Воларевића, те усред укућана узео цео крух и пође ван, нато господар од куће зачуђен упита га да ли се шали, нашто му Алавања слабом и плачним гласом одговори: „Не шалим се, већ ме немила глад гони да ово чиним, и ако га ти доволно немаш — да бар дан продужиш жалосни живот мој и моје несретне обитељи од 10 чланова, која има 8 дана није се окрушила — већ живи као благо од неуљене и неслане траве и корјења!“ Што је могао на то господар куће да му одговори? ништа, стисну срце и слегну раменима — то је било све. Није ово само један догођај — већ овакових и сличних има много. — Пожурите! — јер је на измаку дванајести час!

C. B.

— Дневно се штампа 35—40 милијарди марака. У послједње се вријеме штампају банкноте од 50.000 марака.

— По повратку из Америке, Clemenceau се бави писанјем memoара.

— „Zell“ saznaje, да је измјегу Francuske i Јапана склопена тајна војна конвенција.

Градске вијести.

Лична вијест. Провевши скоро двадесет година у Америци, у вјерској мисији и душестарителској служби међу православним Србима, повратио се је у родну Далмацију г. Данило Буковровић. Нјегја је, пре мало дана, у Београду произвео за архимандрита српски патријарх г. Димитрије. Честитамо!

Културни рад у војsci. У циљу подизања појединачне иницијативе у војsci, како од стране официра и подофицира, тако и војника, министарство војно и морнарице издало је наређење по којем ће се сваки опћи користан или културни рад у војsci, наградити и материјално. За оцијену награде и преглед ових радова образложење се комисије по командама, које ће своје мишљење слати министарству.

У фонд листа. «Југославен. Ловачко Друштво» даровало је 200 динара у фонд «Dal. Radikal», на чему управа најљепше захваљује.

За «Prosvetu». Ст. Остојић опć. управителј у Врлици да почасти успоменом благопокојне Милице Бонаћ жене Николине из Имоског приложио је 20 din.

Правилник лућких обичаја за Шибеник. Трговачка и Обртничка Комора у Сплиту установила је и прогласила правилник лућких обичаја за Шибеник.

Нове врсте дувана и цигарета. Главна продаја дувана издала је у промет нове врсте дувана и то: неретвански дукан у пакетићима по 6 din. и Драва цигарете по 15 пара по комаду.

Слет националиста. Организације југославенских националиста спремају за 4. марта слет у Шибеник. Орјуна у Шибенику најмила је за тај дан три пароброда, који ће довести националисте са отока и приморских мјеста, а остали ће што теретним аутомобилима и колима, што пјешке до Шибеника односно до луке odakle буде водно пароброд у Шибеник. Очекују се излетници и из других дијелова наше домовине. Орјуна ће тог дана одржати збор на отвореном. Све поближе обавијести интересима пута Орјуна у Шибенику, која ће детаље и програм слета праводобно објавити.

Долазак дра. Трумбића. Сутра долази у Шибеник др. Трумбић, те ће у 4 и по сата поподне одржати скупштину у Hotel Krci.

Полакџице на жељезници за велики сајам у Загребу. Министарство Саобраћаја дозволило је посјетицима II. Загребаčkog сајма узорака, који се обдржате 22. IV. до 1. V. о. г. педесетпосто попуста за пут у Загреб и натраг. Тај попуст вриједи за путничке и мјешовите влакове и то за вријеме од 10. IV. до 15. V. 1922., а сваки се посјетиоц мора изказати легитимацијом Загребаčkog Збора, које ће се легитимације продавати по свим већим мјестима у држави. За транспорт изложбених предмета дозвољен је такогђер педесетпостотни попуст од нормалног тарифа.

Prostitucija. Пошто у задње доба prostitucija zauzima све већега маха, то је министарство унутрашњих дјела наредило преко својих органа, да се проводи најстроја контрола. Под ту контролу нарочито подпадају свирачице, келнерице и сва женска послуга по канаванама и гостioniама.

Отварање нових пошта. Министарство пошта и телеграфа у Београду дозволило је поновно отварање сlijедећих пошта у Далмацији: Зегар, Брибирске Mostine, Radanović и Strmica. Осим тога у најскорије ће вријеме бити предане промету такогђер и сlijедеће помоћне поште (sabitаlistа), Дрвеник код Трогирa, Koljanc, Kijevo, Govedjari, Lopar, Slivno код Kamenolopa, Sudjuradj, Zablаče и Raščane.

Џдријебанје за риболов. Донаша се до знања заниманим рибарима, да ће се днева 24. ов. мј. држати код овог лућког Poglavarstva,

Џдријебанје за лов тунја и паламида у Шибенском заливу. Тко кани бавити се поменутим рибарством, треба да се пријави овом Лућком Poglavarstvu најдалје до 22. фебруара т. г. и донјети мреже и другу опрему за прегледање. Приказати ће уписни лист дотичне ладје. Онај власник који се неби пријавио рећеног дана, бит ће искључен за читаво доба рибанја.

Таманjenje шуме. Умолјени смо да исправимо наш исправни приговор о таманjenju шума, у колико се тиће ловачког друштва и увјерили смо се, да се је у њиховој стране посве коректно поступало. У првом реду зеленило које је било употребљено за њихов плес, убратио је од вјештака, а наравно с дозволом власти, која је одредила сувишне гране које се имају подкресати за бољи успјех борова и наредило, да се прегусте боре разриједи. Они су то учинили савјесно и точно у корист, а не на штету наших шумских насادا.

Оставштине у Америци. Интервенција по предмету заоставштина, осигурања и одштете компензација по ваневропским земљама у корист наших исељеника односно њихових породица отпада у смислу таџ. 2. § 3 Правилника о извршењу Закона о исељивању (служб. новине бр. 194 а из 1922 год.) у дјелокруг Generalnog Исељеничког Комесаријата Краљевине Срба Хрватa и Словенаса.

За интересоване странке најбоље је, ако се за иштеривање оставштине осигурања и одштете у прекокеанским земљама, не обраћају разним овлашћеним и неовлашћеним лицима, која или немају одговарајућих веза с иностранством, или траже неразумну награду за свој труд. Странке нека се путем подручних власти прве инстанције обраћају по овим предметима Г. I. К. Загреб, Kamenita ulica 151 који ће преузети заштиту њихових приватно правних интереса, у смислу § 3. таџ. 8. Правилника о извршењу Закона о Исељивању и то бесплатно.

Женска Народна Задруга држате пјешке редовиту главну скупштину у Sokolskim просторијама у сриједи 28. фебруара о. в. у 6 сати посл. подне са овим дневним редом: 1.) Читање записника, 2.) извјештај управе, 3.) Одобрање рачуна, 4.) промјена правилника, 5.) бираније нове Управе, 6.) eventualija. — Управа.

За купалиште на «Јадрли». Да почасти успомену блпк. Рузе уд. Margetić, дароваће: Drezga Јосо din. 50, Rossi Nicoló 50; да почасти успомену блпк. Perke Brkić уд. пок. Steve, Sunara Petar din. 20; да почасти успомену блпк. Anke Grubišić (Rovilo) жене Ivana, Sunara Petar din. 20; да почасти успомену блпк. Luigia Frizzi Ichiostri L. din. 25, Peluš Antić Giovanni 20, Terzanović Pio 20. Управа свима харно захваљује.

Наши дописи.

Скрадин, 20. фебруара.

(*Рад мјесног пододбор Нар. Радикалне Странке*). У недјељу на 18. ов. мј. мјесни пододбор нар. рад. странке одржао је поузданички састанак у Ђварскама, којеу је присуствовао и изасланик скрадинског одбора, госп. Алекса Баљковић. И ако је вријеме било кишовито, дошло је на састанак преко 150 сељака из овог села. Говорио се је о досадањем раду странке за народ и државу, те о наредним изборима. Расположење за странку и њене кандидате, извршено је. Закључено је да се носиоца наше листе, госп. министра Љубу Јовановића, пригодно његовог скорашњег доласка, најсвечијим дочека. Изабрана је и депутација, која би имала да га у име села дочека и поздравља у Скрадину.

Састанак је протекао у потпуном миру и реду, а учесници су се развили појачане вјере у своју странку и љубави за њене вође и прваци.

(*Агитација противничких странака*). На 11. ов. мј. био је у Пираматовцима, а другог дана у Рупама и Скрадину, др А. Дулибић, кандидат пучке странке, у пратњи госп. Вл.

Brzојавне i telefonske vijesti.

Кралј лако назебао.

БЕОГРАД, 23. Нј. V. Кралј лако је назебао. По савјету лијечника остаће неколико дана у крвету.

Измјена ратификационих листа.

БЕОГРАД, 24. Овдје је стигао из Рима талијански курир, који носи ратификационе листе. Исте ће се предати Кралју да их потпише.

Наш посланик у Риму Антонијевић добио је пуномоћ да изврши измјену ратификационих листа. Пошто се мора чекаати да се талијански курир поврати из Београда у Рим, то се измјена ратификационих листа неће моћи извршити прије 1. марта.

Влада за погреб д.ра Тавћара.

БЕОГРАД, 23. Поводом смрти д.ра Тавћара, једнога од словенских прваци, краљевска је влада изјавила саучеће покојниковој обитељи и одлучила да се погреб изврши о државном трошку. У име кр. владе положиће на одар вијенац кр. намјесник Hрибар.

† **Грга Тушкан.**

ЗАГРЕБ, 23. Јучер је у Сиску преминуо Грга Тушкан. Мртво тијело превезено је у Загреб, гдје ће данас бити поковано на Мiroгоју.

Покoјни Грга Тушкан био је једна видна политичка личност у Хрватској. Испoсeткa је био прваш, а послије један од главних вођа српско-хрватске коалиције. У борби против Бећа и Пеште био је у првим редовима, па је био и осуген на тамницу и губитак грађанских права.

Смрт Delcassea.

ПАРИЗ, 23. Бивши француски министар спољних послова Delcasse преминуо је јучер.

Помоћ студентима.

ЗАГРЕБ, 24. Министар просвјете послао је Загребачком Академском потпоморном друштву 300.000 динара као владину помоћ сиромашним студентима.

Каџњене банке.

БЕОГРАД, 24. Министарство финансија казнило је по 200.000 динара Славенску Банку у Београду и Југославенско транспортно друштво у Новом Саду због недовољне трговине са девизама.

— Ванредна сједница аустријског министарског савјета донјела је одлуку о редуцији чиновника, према којој би до 1. јула било отпуштено најмање 75.000 чиновника.

— «Politiken» пише, да ће се талијански престолонаследник Umberto, коме је 19 година, вјерити са 17 годнишњом белгијском принцесом Маријом.

— Турци су позвали под оруђе три годиша.

Кулића и Стјепана Стошића. У оба села одржале је изборне састанке, а у Скрадину разговарао је са неколицином присташи и пријатеља своје странке. Захваљујући нетактичном и неразумном раду дед величина у Скрадину успјех му је међу католицима ове опћине и без ове његове и без фратарске агитације осигуран.

За др. Дулибићем дошао је међу нас и Вице Бег, тежак из шибеничког Вароша, са још једним, да агитују за Земљорад странку. Као и у прошлости, кад је крпико бакре и лонце, он је своју агитацију ограничио на православне сељаке. Отишао је неосваљена посла, јер српска свијест нашега сељака јача је од замалничких а неостваривих обећања земљорадничких агитатора.

И агитатори Радићеве човјечанске републике налазе се међу нама. Они су невидљиви. Појаве се у једном селу као трговци са вином, па их нестане. Разговарају само са упливним сељацима и онима, за које се држи да би могли да буду незадовољни са нашом државом.

Ови тајнствени људи сваког занимају осим наше жандармерије, која се не стара ни за њих ни за њихову агитацију.

Вијести.

Пренос Ренанових костију у Пантеон. Пригодом прославе стогодишњице великог француског филозофа и учеока Ернеста Ренан-а, аутора „Жинота Христова“, бит ће његове кости пренеасне у паришки Пантеон.

Тутанкаменов гроб отворен. 16. о. мј. ушли су лорд Карнаван, Гарднер и Пиере Лакан у фараонов гроб, те су отворили његов лијес. „Тимес“-ов дописник, који једини од свију новинара свијета смије да види величанствени образа Тутанкамена, нема ријечи, да опише необичне дивоте фараонове гробнице.

Султанове удовице. Кад су га отјерали из Цариграда Мухамед V. отишао је на ходочашће у Меку, да захвали Алаху. На чему? То не зна нико: је ли што га је ријешило бриге, да управља милијунима поданика, је ли, што га је ријешило његових жена? То ће истражити историја. Са собом повео је Мухамед своје три жене Улвију, Фатиму и Салиху, троје дјце, два хоце и шест еунуха. У муслиманском свијету изазвала је одлука султанава, да се одрекле својих жена праву револуцију. Што ће бити с харемом? Жене султанава харема биле су за то нарочито одгојене пошто су у тринајестој години биле одабране од еунуха. Многе породице тргале су се за ту част, иако послје рођаци нијесу смјели да похађају дјевојке у Илди Киуску. У то вријеме дакао нису могле да виде никојег мушкарца и једини Султан могао би да с њима опћи. Ако је с којом имао дијете она је била произведена за његову службену жену. Абдул Хамид је од двијесто жена оженио девет, но Мухамед V. је од сто двадесет жена имао дјце само с три. По корану не смију

султанове жене да се поново удају. Њихов животни проблем није још ријешила ангорска влада, која је ипак одлучила да забрани и укине сталеж еунуха.

Циновско дрво. Америка је асмља чуда. Поред тога што сами Американци праве чуда у која Европљани не вјерују увијек, и Бог их је подарио ријеткостима које се не виђају на другим континентима.

У Секвојској шуми, Сиера Невада, у Калифорнији расте дрвеће које по својој висини и дебелини надмашује све друго дрвеће на свијету. Поред циновског раста то дрвеће има и то првенство да је најстарије!

У тој чудној шуми постоји дрво звано „дрво генерала Шермана“ које према једном званичном саопштењу мјери у висину 100 метара, по обиму на дну 34 метра, а највећи пречник је 12 метара — дакле у овом се дрвету може саградити једна осредња кућица. Друго дрвеће у тој шуми није мање од 70 метара, дакле сва већа од наших црквених торњева.

Ово дрвеће бијаше младо, а можда у „најбољем добу“ кад је краљ Давид пјевао своје псалме.

Зрно пасуља од 12 килограма. Ова чудновата гозба приређена је на једном америкаанском добру. Тај циновски пасуљ, гаји Др. Бриан помоћу радиума. Приликом тог гајења показали су се невиђени резултати колико у брзини успјевања и рашћења, толико и у величини поврћа. Др. Бријану пошло је за руком да одгоји зрно пасуља у тежини од 12 килограма. Ово чудовиште од пасуља има јако издужени облик и врло је укусан. Бријану је, као сваком практичном Американцу, пало на памет да од једног таквог зрна пасуља приреди гозбу за своје пријатеље. Такво зрно пасуља разрезоа је на три дијела и од

сваког дијела направио је нарочито јело. Гоштију је било ни више ни мање него 17. Сви су били апсолутно сити! Слични резултати добивени су и код купуса, који гајен радијумом даје главице од 18 стопа у обиму. Постигао је како вели један америкаански лист, огромну величину код јабука, бундева, које не могу проћи кроз обична врата и т. д.

Натјечајни оглас

на мјесто писара при овој општини.

Натјецатељи нека уз молбу поставе и увјете, уз које би се примили речене службе, а уз то треба да докажу, да су до сад били запослени у служби код које општине, а најважније, да су инавјезбани у вођењу војничког реферата; да су добра моралног и политичког владања, те припадност. Рок натјечаја 10. 3. о. г.

Од Општинске Управе

Кистање, 15. фебруара 1923.

Управитељ:

Н. ЈАНКОВИЋ, в. р.

Radikali, interes naroda i države naše zahtjeva, da vi širite načela naše radikalne stranke.

Помажите „Просвјету“!

VULKANIZACIJA u KRANJU

ZASTUPSTVO ZA DALMACIJU u ŠIBENIKU

Stalno na skladištu:

pune gume po dimenziji.

- nove auto-pneumatike i unutrašnje gume sviju dimenzija svjetske tvrtke Metzeler;
- potpuno reparirane auto-pneumatike i unutrašnje gume.

KOMPLETNA GARNITURA ZA BICIKLE 200 Din.

Cijene izvan konkurence!

Reparatura:

popravlak sviju vrsta auto-spoljašnjih i unutrašnjih guma.

Specialiteta: izradak novih protektora i to glatkih, dezini-ranih i okovanih.

Preporučuje se

PETAR SLJEPČEVIĆ

262. ispod Realke.

НОВА ШТАМПАРИЈА - Шибеник

Штампарија је снабђевена свим модерним ћирилским и латинским писменима, те врским стројевима на електрични погон. — Прима на израду све званичне, трговачке и парохијалне тисканице, те остале радње спадајуће у графичку струку. — Складиште свих тисканица за српске православне цркве и парохијска звања.

РАДЊЕ СЕ ИЗВРШУЈУ БРЗО И ТОЧНО.

ДРОГЕРИЈА М. ПЕЦЕЉ И ДРУГ

— ШИБЕНИК —

Складиште дрога, еминкалија медицинских и техничких, тоалетних и хигијенских артикла, боја уљених и у праху, анилине и све потребитне ва мастионе, кистона и четкарске робе.

Главни складиште минералних вода. 11

БУРО ВОЈВОДИЋ - Книи
ТРГОВИНА ЗЕМАЉСКИХ ПРОИЗВОДА
НА ВЕЛИКО И МАЛО

Браојави: ВОЈВОДИЋ - Книи.

8

Телефон број 3.

BANCA DALMATA DI SCONTO D. D.

— PODRUŽNICA ŠIBENIK —

Prima uloške na knjižice i na tekući račun. - Eskomptira mjene. - Obavlja sve burzovne naloge te isplate na sva tuzemna mjesta. - Izdaje čekove i kreditna pisma. - Financira trgovačka, obrtna i industrijalna poduzeća. - Obavlja sve štedioničke i bankovne poslove najkulantnije.

Brzojavni naslov: DALMASCONTO.